

Omkring 13000 tonn bomber er i løpet av de siste 14 dager kastet over Berlin. Hva det egentlig betyr må man oppleve og overleve for å ha noen anelse om. En tredjedel av det tredje rikets hovedstad er lagt i ruiner. Som kultursentrum har byen aldri inntatt noen fremskutt plass i Europa. Ja, en kjøpmessig provinsby har den i grunnen vært i forhold til Paris, Wien og London, fantasiløs og uten lune som en kaserné, grå og trivial som et infanteriregiment på marsj. Hitler skal ha hatt noen takete planer om å gjøre den til hva den aldri kan bli, en verdensby, fordi prøysserne gjennom hele sin virksomhet til fulle har vist at de er fullstendig uskikket til de virkelig store kulturoppgaver. De har bygget opp et tungvint og overkomplett administrasjonsapparat, og de har skapt en armé som riktignok har vist seg særdeles effektiv. Men dette representerer også toppytelsen av deres innsats. Som vitenskapsmenn har de vist seg meget dyktige når det gjalt å utnytte andres idéer, men mangelen på originalitet var total. Ut over dette å være Soldat og Beamter har prøysseren såvidt man kan skjønne ingen funksjon, og hans og Tysklands hovedstad er også en by bygget opp av disse to kategorier av mennesker.

Hitler har fortsatt den sentralisering av rikshovedstaden som alt var nådd så langt under keiserdømmet. Og Berlin var i høyere grad enn noen annen hovedstad i Europa blitt landets sentrum og kjerne, det sted hvorfra alt grenet seg ut, og hvor alle tråder løp sammen i administrativ og kommersiell henseende. Under krigen er denne utbygging fortsatt. Her hadde den totale mobilisering sitt hovedsete, med alt det statistiske materiale den trengte. Her var armé og sivilforsyning sentralisert. Her lå svære fabrikker som arbeidet for krigsindustrien, og herfra administrerter også hele den tyske industri. I den siste tid er en del av alt dette flyttet ut av byen, som f. eks. en del av utenriksdepartementet. Men hele Tysklands administrasjon har seg ikke på kommando kjørt ut på landsbygden. Dertil er den altfor tungvint og stedbunnet maskineri. Hovedmassen av kontorer, funksjonærer og embetsmenn måtte bli der de var, og selve byens beliggenhet er slik at den overhode ikke kan avstå sin stilling til noen så lenge det nåværende Tyskland består. Etter dette må man bare fortause seg over at bombecattakkene mot byen ikke kom før. Som mennesker, og det er vi jo tross alt, må man forferdes i det innerste av sin sjel over de redselspetter Berlin har opplevd i uken fra 21 til 28 november. Og likevel, dette tyske folk som har tiljublet sin fører i medgangens og seirenes tid, og som strek av begalstring da de hørte om det strategiske mesterstykke deres egen bombefly hadde utført over Beograd; dette folk har gjort krigen til en av sine fornemste livsytringer. Derfor burde det også tenke seg muligheten av at det også kunne rammes av den selv. Nå gjør den det, og det i en form som verden aldri har opplevd maken til. Vi kan ikke annet, vi ynkes over den som lider uskyldig, men også dette forferdelige ragnarokk må en dag få en ende, og kan bombardementene av Berlin bidra til å forkorte krigen, om bare med noen måneder, må vi i menneskehetens navn si det får så skje. Skjønt luftbombardement mot åpne byer er den aller hesligste form for krig. - Og bombardementet av Berlin vil forkorte krigen! Det er bare en tase, men en man uten betenkning kan sette nokså meget inn på, og det er at uten Berlin kan Tyskland ikke fortsette krigen 4 måneder til. Selvsagt vil maskineriet gå en stund til med den regulering det har, og med øksersisreglementer og vanemessighet. Men etterhvert som nye problemer og vanskeligheter melder seg, og hver dag kommer med sine, vil også savnet etter det store administrasjonssentrum bli alt mere følelig. Man mister kontakten med millioner av mennesker, kan ikke få plassert dem hvor de trenges, kan ikke føre den nødvendige kontroll med hver enkelt. Forsyningsvesenet som allerede i de siste måneder har arbeidet meget tungt pga. de ødelagte kommunikasjoner og de store folkeforflytninger, vil bli stilt overfor uløselige oppgaver etterat rikshovedstaden er satt ut av funksjon. Varelagrene kan ikke erstattes, og vinteren kan ikke bortforklares for de utallige husville. Nei, ikke engang av hr. Goebbels selv. Og så kommer en dag også arméforstyrrelsen

tur. Den vil man selvsagt gjøre alt for å opprettholde, ut fra det resonnement at tilstanden i det indre Tyskland kan være hvordan den vil. Så lenge bare fronten kan holdes samlet og kjempende under sin strategiske retrett mot vest, vil også krigen kunne fortsette. - Til det skjebnebestemt øyeblikk da forvirringen og oppløsningen i den indre front er nådd så lang at man ikke lenger kan få forsyninger og reserver fram. Så lenge Berlin var intakt og kunne holdes i ro ved hjelp av politi og partioppsyn, hadde de nazistiske ledere alltid et sted hvorfra man hadde overblikket til enhver tid. Etterat Berlin er satt ut av spillet mangler Berlin et slikt nødvendig midtpunkt, og den alles kamp mot alle, som er oppløsningens forgjenger og resultat, og som vi allerede nå har fått tydelige varsler om, vil etterhvert ete seg ut over landet som en prerlebrann. Alle disse eiendomsløse og hjelpløse millioner unndrar seg mer og mer partiets kontroll, samtidig som de viser til et problem av uhyggelige dimensjoner. Hitler hadde en gang en plan om å holde Europa i årelang krig for derved til slutt, ved hjelp av den gradvise utmattelse å tvinge de allierte til fred. Etter bombardementet av Berlin og andre storbyer i nord og vest må det bli Tysklands mål å få slutt på krigen så snart som mulig. De nazistiske ledere tenker først og fremst på seg selv og sin egen skjebne, og ofrer like gjerne sitt eget som andre folk. Men den fraksjon av tyskere for hvem fedrelandet også betyr noe, vil under de forandrede forhold få stadig større innflytelse, og den fare de utsetter seg for ved å ta saken i egne hender vil også bli mindre etterhvert som den nazistiske terror mister sitt tak og sin skremsel.

BORGERSVAKTEN

Blant de mange ting som tyskere og quislinger har klooket ut for å sjikanere nordmenn, er den såkalte bergervakt. Den er innført for å svekke den nasjonale motstandskraft og gjøre oss føyelige, ikke for å hindre sabotasje, da en ubevepnet vakt til forsvar mot attentatmenn jo bare er en latterlig selvmotsigelse.

For tiden er det tusenvis av nordmenn som er utkommandert til patruljering på jernbanelinjen, bruer og forskjellige viktige anlegg. De fleste tar utkommanderingen med godt humør og går med glede sine vakttimer. Vaktordren er jo samtidig en offentlig attest for at man er en fremragende nordmann, og man gavner absolutt intet krigsviktig formål eller hjelper fienden på noen som helst måte ved å ta vakttjenesten. Tvertimot unndrar man samfunnet sin arbeidskraft, som i de fleste bransjer i større eller mindre utstrekning kommer tyskerne til gode, slik som forholdene nå er i landet.

Dessverre er det en del som førstiker å unndra seg vakttjenesten, dels på grunn av en inngrodd uvilje til å lyde fiendens ordre, men i de fleste tilfelle fordi de synes at de personlig bør bære ferrest mulig av krigens ubehagelige byrder. De møter opp med attester for at de er ansatt i livsviktige, eller endog krigsviktige yrker, eller med helt unndrivende leggettester. Vi vil minne disse folk om at hver gang en får lurt seg unna, blir det tatt en annen, for hvem det kanskje er et meget større personlig offer å møte frem eller hvis innsats i det nasjonale arbeid vil bli svekket.

Glem heller ikke at det kan komme det øyeblikk da det har den største betydning det er pålitelige, lokalkjente nordmenn ved jernbaner, broer og vekkryss. Det kan komme det øyeblikk da man på denne latterlige vakttjeneste kan få gjort en innsats som man ellers aldri ville fått anledning til.

Derfor: Vis solidaritet, les ikke krigens byrder over på andre, men gjør og ta din plikt og ta din risiko!

TERRORBØLGE MOT UNIVERSITETET.

Hele Karl Johan kokte igår formiddag. Ved 10-tiden ble Universitetet besatt av tyske SS-soldater, som med geværer og full utrustning omringet hele kvartalet. Tyskerne sto med 10 meters mellomrum. Alle studentene ble visitert og tatt i forvaring. Også på Karl Johan opptrådte SS-

soldater. Liknende aksjoner ble foretatt mot studentene på Universitetsbiblioteket, Rikshospitalet, Universitet på Blindern og Studentarhuset i Schultze gate. Utover dagen reiste tyskerne rundt og foretok en rekke arrestasjoner av studenter - vesentlig mannlige - i deres hjem. En melding går ut på at tyskerne akter å sende studentene til Tyskland. Meldingen er imidlertid ikke bekreftet.

TREMANNSMØTET ALLEREDE I GANG?

Det har vakt en viss oppmerksomhet at hverken Churchill eller Eden har vært til stede ved de siste underhusmøter, og Roosevelt har ikke vist seg offentlig i Washington. Hans vanlige ukentlige pressekonferanse ble avlyst siste fredag. Kortil kommer at Stalins dagsordre til troppene i anledning av Gomels erobring kom minst en halv dag senere enn ved lignende begivenheter tidligere. Disse sammenreff er gjenstand for inngående drøftelser. Foreløbig blir det bare gjettet om; men de ovenfor påpekte forhold utlegges derhen, at de tre statsjefer nå har forlatt sine respektive land for å møtes til de drøftelser som så lenge har vært forberedt. Et annet rykte går ut på at Churchill befinner seg på Azorene hvortil også tyske utsendinger skal ha inntruffet. Teorien om stormaktsmøtet lyder mere sannsynlig. Det hevdes at det skulle holdes et sted i den nære Orient. Andre hevder at møtestedet er en by i Syd Russland. På alliert hold er man i et hvert fall sikker på at store nyheter er i vente.

NYHETENE FRA LONDON TIRSDAG KL. 18.30.

Italia. Etter 36 timers hårde og uopphørlige kamper er den 8. armé trengt inn i den tyske vinterforsvarslinje nord for Sangro-elven. Ganske tidlige i kampene ble det opprettet et brohode nummer to på nordsiden av Sangro - lenger inne i landet, og brohodet ute ved kysten er nå ytterligere utvidet, slik at det nå er 6 1/2 km dypt og 19 1/2 km bredt.

Dagens allierte kommunike tilføyer at fremrykningen fortsetter. For første gang deltar indere og new zealandere i kampene i Italia. Nye viktige fremstøt er foretatt, og det er bragt inn flere fanger og mere utbytte. Store mengder av forsyninger og forsterkninger fortsetter å strømme over elven. Korrespondenter omtaler kampene som meget hårde i dette avsnitt, og skriver videre om betydningen av at man har trengt inn i fiendens forsvarslinje. Til tross for at den forsvarslinje tyskerne tyensynlig hadde tenkt seg som vinterlinje, hadde de mest gunstige betingelser for å holde hva angår terreng, og den dessuten var lagt der hvor Italia er smalest, klarte tyskerne ikke å stabilisere linjen. De måtte derimot stadig sende forsterkninger til fronten i Italia, og nå er altså allierte styrker trengt inn i linjen. Dagens kommunike melder om patruljevirkosomhet på 5 armés front. Senere meldinger går ut på at amerikanerne er rykket vel 1 km fram og nå står nord for Casino.

Tunge og middelstore bombefly angrep i går flyplassen ved Grozeto nord for Rom. Andre bombefly fra Nordvest-Afrika rettet angrep mot mål i slagområdet i Italia, og grep aktivt inn i kampene. De tyske stillingene er i Teracino er blitt angrepet av britiske sjøstridskrefter. Jernbanelinjen ved Dufna, 100 km nord for Triest er blitt ødelagt ved amerikanske flyangrep. Den ligger på den eneste uskadede jernbaneforbindelse tyskerne har i nord-Italia. Det meldes om alvorlige uroligheter i Milano, Firenze og Torino. I forskjellige områder i Nord-Italia har tyskerne satt inn fallskjermtropper og stukas i kampene mot friskarene.

Jugoslavia. Dagens kommunike fra de jugoslaviske friskarer melder om luftangrep mot fiendens sambandslinjer. Mål i Sarajevo ble også bombet. Ungarske fanger som er tatt til fange i nærheten av grensen gikk over til den jugoslaviske frihetshær og kjemper sammen med den mot tyskerne.

Russland. I Hviterussland fortsetter sovjetrusserne sin fremrykning og nærmer seg det viktige jernbanelitepunktet Stolin som ligger ved jernbanen Leningrad - Gdessa krysser Dvina-Gomel - Minsk. Til tross for voldsom tysk motstand rykker russerne videre fram, og står ifølge dagens kommunike nå bare 16 km fra Stolin. En annen russisk styrke står bare 11 km syd for byen. Byen trues av omringning. Idet en russisk kolonne rykker nordvestover langs jernbanen fra Gdessa, en annen langs Dnjeprs vestre bredd, og en tredje som er satt over Beresina langs denne elv og truer med å omgje byen. Kampene foregår i vanskelig terreng, og rogn og sludd har forandret veiene til mudder som gjør det nesten uframkommelig for tanks og tungt artilleri.

De tyske motangrep i Kiev-frenspringet har ikke hatt videre framgang, men det utkjempes voldsomme kamper ved Korosten, Brusilov og Tsjerniakov. Tyskerne hevder at russerne er kastet tilbake og inn i selve Korosten hvor de står foran sin tilintetgjørelse, melder russerne at alle de tyske angrup er slått tilbake med store tap for fienden.

I Dnjepr-buen er de russiske styrker tvunget lenger inn i de tyske stillinger. Under kampene her i går mistet fienden 1500 menn og 70 tanks. Russerne har gjort nye fremstøt mot Kri vol Rog og mot mangan-centret Nikopol. Truslen mot Nikopol har vært gjenstand for kommentarer av korrespondenter i Stockholm. Im russerne inntok Nikopol, ville det bety et alvorlig nederlag for tyskerne. Tapet av mangan-byen ville være større enn noe annet tap i den senere tid. Den er praktisk talt uunnværlig for tyskernes krigsførsel, og en av hovedgrunnene til at tyskerne fortsetter motstanden så energisk inne i Dnjepr-buen.

Den ungarske generalstabschef har i Hitlers hovedkvarter forlangt at de ungarske tropper på Østfronten skal trekkes tilbake. Den ungarske regjering har tidligere fremsatt lignende krav. De er imidlertid nå, som tidligere, blitt avslått under henvisning til den vanskelige situasjon på østfronten for øyeblikket.

I Barents-havet er to tyske patruljebåter, en tankbåt og en del andre fiendtlige fartøyer blitt sonket, i alt 12.000 tonn.

Luftangrep. Tunge amerikanske bombefly angrep mål i Vest-Tyskland i dagslys i dag. Nærmest enkeltheter foreligger ennå ikke. I natt angrep Mosquitos også mål i Vest-Tyskland uten å lide tap. Andre fly bombet mål i Holland og Nord-Frankrike - også uten tap. I dagslys i går var Bracon gjenstand for angrep av sterke formasjoner av tunge amerikanske bombefly. Andre allierte fly angrep mål i Vest-Tyskland, skip utenfor Brest og jernbanemål i Belgia. Fra alle dagslysoperasjonene i går savnes 13 allierte bombefly og 18 jagere. 75 fiendtlige jagerfly ble skutt ned.

Berlin er nå den mest bombede by i verden, idet det er kastet over 14.000 tonn bomber over byen. Over andre viktige tyske industribyer som Köln, Mannheim-Ludwigshafen og Hamburg er det kastet over 8000 bomber over hver. I løpet av en halv time ble en eneste tysk by bombardert med 2300 tonn bomber, mens tyskerne under de hårdeste angrepene mot London kastet 500 tonn i løpet av en hel natt. Dette gir et visst bilde av hvor konsentrerte de britiske angrepene nå er. Denne konsentrasjon vanskeliggjør jagerforsvaret og resulterer i de minimale tapspruser som de siste angrepene har vist.

Det fjerne Østen. Ved Salomonøyene har tunge Mitchell bombefly senket et stort handelsskip. I Kina har japanerne lidd et stort nederlag i Chiangki-provinsen, og Kineserne er trengt inn i Hunan.

Sverige. 20 fremtredende svenske riksdagsmenn har sendt en protestskrivelse til president Ryti i anledning av den foretatte innesperring av 6 finske sosialdemokratiske riksdagsmenn, som i sin tid fremholdt at Finnlands eneste nedarving var godt naboskap til Russland.